

Uitbreiding heterogeniteit in koopkrachtberekeningen: een verkenning

Het CPB wil bij de berekening van de koopkrachteffecten meer inspelen op actuele ontwikkelingen die de koopkracht van huishoudens verschillend raken. De reguliere koopkrachtplaatjes bieden dat inzicht minder. Deze verkenning bevat een overzicht van eventuele aanvullende analyses die gedaan kunnen worden. De mogelijkheden zijn getoetst op verschillende criteria, zoals beleidsrelevantie en toegankelijkheid van de benodigde data.

De focus ligt in eerste instantie op vijf thema's waar heterogeniteit van meerwaarde kan zijn. Dit betreft huur, voeding, energie, lokale lasten en baten en aanvullende pensioenen.

1 Inleiding

Door de energiecrisis werd nog eens extra duidelijk dat economische ontwikkelingen niet iedereen op dezelfde manier raken. Zo sprak het CPB van 'inflatie-ongelijkheid', om duidelijk te maken dat de uitzonderlijke energieprijstijgingen niet hetzelfde effect op elk huishouden had. De term wijst op het verschil in de mate van prijsstijgingen waarmee huishoudens geconfronteerd werden. Niet iedereen voelde het in de portemonnee, omdat het energiecontract en het energieverbruik sterk verschilt tussen huishoudens. Omdat in de koopkrachtberekening voor alle huishoudens met hetzelfde inflatiecijfer wordt gerekend, kwam dit echter niet tot uitdrukking in de standaard koopkrachtplaatjes. Dit voorbeeld laat zien dat de gevolgen van veel economische ontwikkelingen niet gelijk zijn voor iedereen en dat het goed is om aandacht te besteden aan de heterogeniteit die zich tussen huishoudens kan voordoen.

Het toevoegen van heterogeniteit in de koopkrachtanalyse kent voor- en nadelen, daarom is verkend wat mogelijk en wenselijk is. Het CPB wil graag kunnen inspelen op situaties waarbij heterogeniteit een belangrijke rol speelt. Het toevoegen van heterogeniteit in de berekeningen heeft echter ook nadelen, omdat dit de complexiteit verhoogt en de interpretatie van de resultaten lastiger kan maken. Binnen het huidige instrumentarium zijn de mogelijkheden om meer heterogeniteit in beeld te brengen bovendien beperkt, daarnaast zijn er data-beperkingen. In 2023 is verkend of het mogelijk is om meer heterogeniteit in de berekening van koopkracht- en armoedecijfers te verwerken.

In deze notitie presenteren we de resultaten van deze verkenning. In hoofdstuk twee komen de huidige werkwijze en uitgangspunten van de koopkrachtberekeningen aan bod. In hoofdstuk drie wordt voor vijf domeinen verkend of en hoe meer rekening kan worden gehouden met heterogeniteit. Het gaat om huren, voeding, energie, lokale baten en lasten en aanvullende pensioenen. Hoofdstuk vier bevat de conclusies.

2 Achtergrond

Aan zowel de armoede- als de koopkrachtcijfers ligt het CBS Inkomenspanelonderzoek (IPO) ten grondslag. Het IPO is een steekproefonderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) met als doel het in beeld brengen van de samenstelling en verdeling van inkomens van personen en huishoudens in Nederland. In het IPO-bestand is daarom veel heterogeniteit aanwezig in huishoudenkenmerken. De steekproef bestaat uit ongeveer 100.000 kernpersonen en al hun huishoudleden die op 1 januari in Nederland woonachtig zijn. Vervolgens worden met het CPB-model MIMOSI de koopkrachtberekeningen gemaakt. In dit model wordt op basis van de inkomensgegevens van individuele personen uit het IPO- bestand een 'bruto-nettotraject' toegepast om te komen tot een besteedbaar inkomen. Het besteedbaar inkomen wordt vervolgens gebruikt in de koopkracht- en armoedeberekening.¹

Met MIMOSI worden statische koopkrachtramingen gemaakt. Dat wil zeggen dat we de koopkracht van een persoon berekenen gegeven dat de persoonlijke situatie niet verandert: een persoon verandert niet van baan, krijgt geen promotie, wordt niet werkloos of arbeidsongeschikt, gaat niet trouwen of scheiden en wordt zelfs niet ouder. Hoewel dergelijke dynamische effecten de realiteit op microniveau beter weergeven, is het voordeel van een statische koopkrachtdefinitie dat deze beter bruikbaar is om de gevolgen van (inkomens)beleid voor verschillende groepen zichtbaar te maken. Persoonlijke overgangen worden immers niet direct door de overheid beïnvloed.

---

¹ Zie voor informatie over MIMOSI, het bruto-nettotraject en de koopkrachtberekeningen CPB (2016), MIMOSI: microsimulatiemodel voor belastingen, sociale zekerheid, loonkosten en koopkracht ([link](#)).

Huishoudenkenmerken zijn heterogeen in de berekeningen, maar uitgavenpatronen zijn juist vereenvoudigd. Het uitgangspunt van de koopkrachtberekening is het nominaal besteedbaar inkomen van elk individueel huishouden in de steekproef. Om tot de koopkrachtontwikkeling te komen, wordt dit inkomen gecorrigeerd voor de inflatie, specifiek het consumentenprijsindexcijfer (cpi), maar hierbij wordt geen rekening gehouden met heterogene uitgavenpatronen en bijbehorende heterogene inflatiecijfers. Dat hoeft op zich niet problematisch te zijn, behalve als er in die uitgaven veel heterogeniteit aanwezig is die zich openbaart in tijden van afwijkende, doorgaans hoge, inflatie. In de koopkrachtberekeningen kan dan geen rekening gehouden worden met externe ontwikkelingen als een energiecrisis of hoge voedselprijzen.

Naast versimpeling van de uitgavenpatronen zit er in de koopkrachtberekening ook een versimpeling aan de inkomstenkant, waardoor onderliggende heterogeniteit wordt gemist. Een voorbeeld is de loonontwikkeling, die voor ieder huishouden min of meer hetzelfde is – er wordt alleen uitgesplitst naar de sectoren markt, zorg en overheid. Hetzelfde geldt voor aanvullend pensioen. Ook aan de inkomstenkant geldt dat versimpeling alleen problematisch is als daarmee betekenisvolle heterogeniteit buiten beeld blijft, bijvoorbeeld doordat de loonontwikkeling of pensioenindexatie per sector sterk uiteenloopt.

Het CPB raamt de ontwikkeling van armoede op basis van de definitie van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), dat uitgaat van referentiebedragen. Het idee van een armoedegrens is dat deze reflecteert of een huishouden in staat is bepaalde minimaal noodzakelijke uitgaven te doen. In de methodiek van het SCP, het niet-veel-maar-toereikend (nvmt)-criterium, worden deze uitgaven vastgesteld met referentiebedragen. De referentiebedragen worden opgeteld om tot de armoedegrens te komen. Deze armoedegrens wordt vervolgens geïndexeerd met zowel de algemene inflatie (cpi) als het vijfjaarsgemiddelde van de groei van de consumptie. Dit laatste wordt gedaan om te weerspiegelen dat het begrip van armoede in de samenleving meegroeit met de algemene welvaart. De armoedecijfers worden berekend door de besteedbare inkomens van huishoudens (zoals berekend met MIMOSI) te vergelijken met de armoedegrens.²

De systematiek van referentiebedragen is niet te verenigen met het meer rekening houden met heterogeniteit in uitgavenpatronen, maar gevoeligheidsanalyses zijn wel mogelijk. De referentiebudgetten in het nvmt-criterium worden periodiek geactualiseerd, maar niet tussentijds aangepast aan de hand van actuele ontwikkelingen. Indien in de armoede-analyse rekening zou worden gehouden met de heterogeniteit van uitgaven van huishoudens, wordt de werkwijze met referentiebedragen losgelaten, en daarmee zou dan dus iets anders worden geraamd dan de armoededefinitie zoals opgesteld door het SCP. Ook aanpassingen in de relatieve prijzen van de verschillende referentiebudgetten zouden een afwijking van de methodiek betekenen. Het toevoegen van heterogeniteit aan de uitgavenkant is daarom niet te verenigen met de methodiek van de armoederaming. Het is wel een optie om heterogeniteitsexercities in de armoederaming te doen als gevoeligheidsanalyse. Zo kunnen uitgavenposten bijvoorbeeld gedifferentieerd worden geïndexeerd om te onderzoeken in hoeverre de prijsontwikkeling van de uitgaven in het referentiebudget afwijken van de algemene cpi.

Het onderzoek naar heterogene koopkracht heeft als doel te achterhalen of het mogelijk en wenselijk is om meer rekening te houden met heterogeniteit in hoe het besteedbaar inkomen is opgebouwd en hoe het uitgegeven wordt. Het onderzoek is uitgevoerd voor de uitgaven aan huur, voeding, energie en lokale lasten. Aan de inkomstenkant zijn lokale baten en inkomsten uit aanvullend pensioen onderzocht. Belangrijke afwegingen om tot een keuze voor het wel of niet doorvoeren van heterogeniteit te komen, zijn de beschikbaarheid van data, de beleidsrelevantie, de mate waarin de complexiteit van de berekeningen verandert door het toevoegen van heterogeniteit en of het de interpretatie van de koopkrachtdefinitie

---

² Voor een uitgebreide toelichting, zie Deinum & Griffioen (2022), Ramingsmethodiek armoederaming ([link](#)).

bemoelijk. Er is nadrukkelijk voor gekozen om geen extra heterogeniteit in de presentatie van de groepen aan te brengen, maar de bestaande groepen te handhaven. De reden hiervoor is dat deze groepen nu voldoende groot zijn om koopkrachtresultaten te kunnen presenteren en schijnprecisie te vermijden. Meer groepen presenteren leidt tot kleinere groepen, waardoor de representativiteit afneemt.

3 Domeinen voor heterogeniteit

3.1 Huur

Huren zijn zowel door het aandeel in de maandelijkse uitgaven als beleidsmatig een interessant domein om meer heterogeniteit mee te nemen Huren beslaan voor veel huishoudens een groot deel van hun maandelijkse uitgaven. Huurbedragen kunnen flink uiteenlopen, waardoor huurprijsontwikkelingen (via de huurtoeslag) veel invloed kunnen hebben op de koopkracht. Daarnaast kan ook de huurontwikkeling tussen de gereguleerde en de particuliere sector (en ook binnen deze sectoren) variëren, wat van invloed is op de koopkrachtontwikkeling van de huishoudens die huren in deze sectoren. Het in beeld brengen van heterogeniteit kan daarnaast politieke besluitvorming ondersteunen als er bijvoorbeeld beleid wordt voorgesteld dat aangrijpt op de huurontwikkeling (denk bijvoorbeeld aan een maximale huurverhoging).

Een eerste stap richting het meenemen van meer heterogeniteit op basis van woonkosten, is om beter onderscheid te maken tussen woningeigenaren en huurders. De huurontwikkeling is op dit moment verwerkt in de koopkrachtberekening als onderdeel van de cpi. Er wordt hierin geen onderscheid gemaakt tussen woningeigenaren en huurders; ook op woningeigenaren heeft de huurontwikkeling impliciet dus effect. Gezien het aandeel van woonkosten in de totale uitgaven, is dit problematisch wanneer de huurprijsontwikkeling afwijkt van de cpi. Binnen het CPB is een aparte raming van de huurontwikkeling beschikbaar. Het behoort daardoor tot de mogelijkheden om de prijsindex te differentiëren naar een aparte index voor de huurontwikkeling en een aangepaste index voor overige uitgaven waarin de huurontwikkeling niet is meegenomen. Het voordeel hiervan is dat de koopkracht van woningeigenaren niet langer beïnvloed wordt door ontwikkelingen in de huursector. Dit zorgt wel voor meer complexiteit, omdat dan ook voor alle huishoudens in huurwoningen gegevens over de werkelijke huur moeten worden verwerkt. Op het moment dat de huurontwikkeling apart wordt gebruikt om de koopkracht te berekenen, kan deze ook worden gebruikt om de huurtoeslag nauwkeuriger te berekenen. Het gebruik van een aangepaste prijsindex betekent een behoorlijke breuk met de huidige methodiek. Toepassing daarvan in alle koopkrachtramingen kan daarom alleen in overleg met andere overheidsorganisaties.

Een tweede stap richting meer heterogeniteit is om bij de huurontwikkeling onderscheid te maken tussen sectoren. De huurontwikkeling kan verder uitgesplitst worden in corporatiehuren en particuliere huren. Voor beide categorieën zijn op structurele basis interne ramingen beschikbaar. We beschikken tevens over data die aangeven in welke sector huurders zich bevinden, zodat de juiste huurontwikkeling aan een huishouden kan worden gekoppeld. Met deze aanpassingen krijgen we beter in kaart wat het effect van de huurontwikkelingen op de koopkracht is.

3.2 Voeding en energie

Wanneer de prijzen van bepaalde uitgaven flink stijgen, zoals in 2022 voor energie en in 2023 voor voeding, worden huishoudens die een groter gedeelte van hun inkomen hieraan kwijt zijn

geconfronteerd met een hogere inflatie dan gemiddeld. Dit zijn vooral huishoudens met lagere inkomens, waardoor hogere prijzen deze groep meer zullen raken dan huishoudens met hogere inkomens. Inzicht in de effecten van prijsveranderingen op de koopkracht kan het maken van gericht beleid ondersteunen. Daarnaast worden ook verdelingseffecten van beleid zichtbaar.

In theorie kunnen de uitgaven aan voeding en energie per huishouden aan een specifieke inflatie worden gekoppeld, maar de interpretatie wordt bemoeilijkt door substitutie-effecten. Deze aanpassing van de methodiek zou dan bestaan uit twee delen. Allereerst moeten de uitgaven berekend worden en als 2^e stap moet de inflatieontwikkeling geraamd worden. De koopkracht kan dan daarna berekend worden met een gedifferentieerde inflatie. Dit betekent dat in de koopkrachtberekening de algemene inflatie wordt vervangen door een specifieke inflatie voor voeding en/of voor energie en een aangepaste inflatie voor overige uitgaven. Voeding en energie zijn bij uitstek uitgavenposten waar substitutie plaatsvindt en gedragsaanpassing optreedt wanneer ze duurder worden. Huishoudens stappen dan bijvoorbeeld over naar goedkopere (huis)merken. Als het gaat om energie kunnen ze van energiecontract wisselen, verduurzamingsmaatregelen implementeren of hun energieverbruik aanpassen. Die effecten zitten dan niet in de uitkomsten, waardoor het effect van een prijsstijging mogelijk overschat wordt. Het rekening houden met heterogeniteit in voeding en energie in de standaard koopkrachtcijfers is hierom niet wenselijk. Het is wel wenselijk om aanvullende analyses te doen, om de ordegrootte van effecten te tonen, en zo de standaardanalyse te kunnen nuanceren.

De uitgaven aan voeding zijn beschikbaar via het Budgetonderzoek van het CBS. Het Budgetonderzoek is een steekproef van huishoudens. De uitgavencijfers kunnen niet rechtstreeks gekoppeld worden aan het IPO, omdat dit een andere steekproef is. Via de huishoudkenmerken die in het IPO aanwezig zijn, kan wel een koppeling worden gemaakt. Onder andere het aantal huishoudleden, de leeftijd van de huishoudleden en de hoogte van het inkomen spelen een belangrijke rol bij de uitgaven aan voeding. Door middel van analyses op het Budgetonderzoek is te bepalen welke huishoudkenmerken het meest bepalend zijn bij de hoogte van de uitgaven aan voeding. Met die informatie kan vervolgens op basis van de huishoudkenmerken in het IPO de hoogte van de uitgaven aan voeding geschat worden. Omdat er voor het kunnen aanbrengen van heterogeniteit zowel extra analyses als een extra databestand nodig is, wordt de berekening wel complexer.

De uitgaven aan energie kunnen grotendeels wel rechtstreeks met informatie uit het IPO worden berekend. In het IPO is informatie beschikbaar over het verbruik per huishouden, het type woning en de aanwezigheid van zonnepanelen. Met deze informatie kan het energieverbruik per huishouden goed in kaart worden gebracht. Het type energiecontract heeft ook een substantiële invloed op de maandelijkse energiekosten voor huishoudens. Informatie over de verdeling tussen vaste en variabele contracten op huishoudensniveau ontbreekt echter in het IPO en moet daarom bijgeschat worden op basis van andere databronnen. Dit maakt de toevoeging van heterogeniteit voor energie complexer.

Om indexatie op de juiste manier te kunnen uitvoeren, is een raming voor de specifieke voedsel- dan wel energie-inflatie nodig, die niet structureel voorhanden is. Het CPB raamt niet standaard de prijsontwikkeling van energie en voedsel. Maar juist bij bijzondere prijsschokken kan het CPB proberen om specifieke ramingen te maken, zoals in 2022 gedaan is voor energie. Aangezien het doel zou zijn om aanvullende analyses te doen op de reguliere koopkrachtberekeningen wanneer dit actueel is, is het minder bezwaarlijk dat dit soort specifieke ramingen niet structureel voorhanden zijn: in zulke situaties is er waarschijnlijk ook bijzondere interesse.

3.3 Lokale lasten en baten

Qua relevantie voor de koopkracht is het om twee redenen niet direct noodzakelijk om heterogeniteit in lokale lasten en baten door te voeren. Ten eerste is het budgetaandeel van lokale lasten beperkt en daarmee is ook de invloed op de koopkracht gering. Ten tweede levert het toevoegen van lokale baten slechts voor een kleine groep uit het IPO iets op. De meeste huishoudens hebben een hoger inkomen, waardoor zij geen recht hebben op regelingen vanuit het minimabeleid. Hun koopkracht wordt niet beïnvloed door het toevoegen van lokale baten.

De belangrijkste reden voor het toch heteroog meenemen van lokale baten en lasten is de verbetering van de armoederaming. Het betreft hier dan vooral het toevoegen van informatie over de lokale baten, omdat voor lokale lasten voor huishoudens rond de armoedegrens vaak kwijtschelding geldt. Vergoedingen en ondersteuning van minimaregelingen vormen een belangrijk onderdeel van het inkomen op bijstandsniveau of net daarboven. Hierdoor zouden meer mensen boven de armoedegrens kunnen uitkomen, maar dit zit op dit moment niet in de inkomens van huishoudens verwerkt en daarmee ook niet in de armoederaming.

Lokale baten hebben invloed op de inkomens kant van de armoederaming omdat deze toevoeging de inkomens verhoogt, maar de data om dit goed te kunnen meenemen, ontbreken. Lokale baten zijn niet eenvoudig in kaart te brengen door de grote verschillen tussen gemeenten. De mate waarin een huishouden voordeel heeft van lokale baten, is afhankelijk van de gemeente waarin men woont. Op het oog identieke regelingen, zoals bijvoorbeeld een bijdrage voor sportactiviteiten, worden in elke gemeente anders vormgegeven als het gaat om de hoogte van de vergoeding, verwerking van de vergoeding (bijvoorbeeld een losse pas met tegoed of declaraties) en de afbakening van de doelgroep. Daarnaast is er sprake van niet-gebruik. Gemeenten geven onder andere financiële ondersteuning op basis van verschillende criteria met mogelijk grote verschillen in niet-gebruik. Een goede administratie van dergelijke verschillen is niet voorhanden. Om die reden zullen lokale baten vooralsnog buiten beschouwing gelaten moeten worden.

3.4 Aanvullende pensioenen

Aanvullende pensioenen zitten nog niet heteroog in de CPB-koopkrachtberekening. Voor alle pensioengerechtigden wordt het inkomen uit aanvullend pensioen geïndexeerd met een algemeen indexcijfer voor aanvullend pensioen. Pensioenfondsen verschillen echter sterk in hun franchises, dekkingsgraden en leeftijdsopbouw. Ook de indexatie kan fors uiteenlopen. De reden dat er nog geen heterogeniteit meegenomen wordt, is dat niet bekend is in welke sector of welke sectoren iemand werkzaam is geweest. Deze informatie zou eerst moeten worden toegevoegd, maar is niet direct voorhanden. Het feit dat mensen in de loop van hun carrière in verschillende sectoren werkzaam kunnen zijn, maakt de uitvoering extra gecompliceerd.

Er bestaan ook geen microdata over de pensioenpotjes van gepensioneerden. Het is wel uit de CBS-data te halen wat het inkomen uit aanvullend pensioen is, maar niet vanuit welk pensioenfonds of welke verzekeraar dit inkomen wordt ontvangen. Ook de samenstelling van het inkomen uit aanvullend pensioen is niet bekend. Zo kan niet uit de data worden opgemaakt of het inkomen uit ouderdoms- en/of inkomen uit nabestaandenpensioen betreft.

Willekeurig toewijzen kan een mogelijkheid zijn om de afwezigheid van geschikte data op te vangen, maar dit kan tot grote meetfouten op microniveau leiden. Heterogeniteit kan in beginsel worden

gesimuleerd door de spreiding willekeurig toe te wijzen aan huishoudens in de steekproef. Hierdoor ontstaat echter het risico dat een persoon gekoppeld wordt aan een pensioenfonds dat ver weg staat van de werkelijkheid. Het feit dat iemand inkomen uit meerdere pensioenfondsen kan hebben en ook hiervoor de data ontbreken, maakt de toewijzing nog willekeuriger. Op macroniveau hoeft dit niet direct tot meetfouten te leiden, maar omdat op microniveau de informatie willekeurig en zonder onderbouwing is toegewezen, neemt de representativiteit van subgroepen af. Het ontbreken van data maakt het toevoegen van heterogeniteit in de aanvullende pensioenen daardoor niet aantrekkelijk.

4 Conclusies

Op basis van de bevindingen uit de verkenning en met gebruik van de reeds beschikbare data achten we het kansrijk om heterogeniteit in huren, voeding en energie verder uit te werken. Zowel bij voeding als bij energie kan met aanvullende analyses een beter inzicht worden verworven in de koopkrachteffecten van bijzondere omstandigheden op het moment dat het CPB dit wenselijk vindt. In het geval van huren biedt het meenemen van heterogeniteit de mogelijkheid om beleid gericht te ondersteunen, bijvoorbeeld in het kader van een voorstel voor een maximale huurverhoging. Er zal bij alle drie de domeinen rekening gehouden moeten worden met soms beperktere beschikbaarheid van data en extra complexiteit door aanvullende analyses en berekeningen. Ook is het van belang om oog te hebben voor het feit dat de interpretatie van koopkracht consistent moet blijven met de reguliere berekeningen. Datzelfde geldt ook voor de armoederaming. Bij aanvullende pensioenen en lokale baten en lasten doet zich het knelpunt voor, dat er onvoldoende data beschikbaar zijn om heterogeniteit op een adequate manier mee te nemen.

Uit de verkenning is gebleken dat het huidige instrumentarium zowel aangevuld als aangepast moet worden. Door gebruik te maken van nieuwe databronnen of extra variabelen in het IPO is het mogelijk de uitgaven beter in kaart te brengen. Het voordeel hiervan is dat we beter rekening kunnen houden met budgetaandelen, waardoor de koopkrachteffecten bij bijzondere situaties, zoals onverhoopte prijsstijgingen, beter in beeld gebracht kunnen worden. Het inzetten van extra data biedt voordelen, maar heeft als nadeel dat de berekeningen sterker afhankelijk worden van de beschikbaarheid van deze data. Door heterogeniteit niet op te nemen in de reguliere raming wordt deze afhankelijkheid gereduceerd. De aanpassingen van het instrumentarium zitten vooral in het toepassen van een gedifferentieerde inflatie.

De focus blijft liggen op de huidige koopkrachtplaatjes die door het CPB worden gepresenteerd, evenals op de methodiek waarmee deze gemaakt worden. Het aanbrengen van heterogeniteit in voeding en energie wordt enkel overwogen als aanvullende analyses. Het knelpunt ontstaat door het niet kunnen meenemen van substitutie- en gedragseffecten en doordat niet alle beschikbare data structureel voorhanden zijn, zoals een specifieke voedsel- en energie-inflatie. Daarom is ervoor gekozen om heterogeniteit enkel in te zetten wanneer dit noodzakelijk of wenselijk is, zoals bijvoorbeeld tijdens periodes van onverhoopt hoge kosten voor boodschappen of energie. Voor huren zijn benodigde aanvullende data op structurele basis beschikbaar en spelen substitutie-effecten een minder grote rol. Hierdoor is het in principe mogelijk om in ramingen heterogeniteit met betrekking tot huren altijd mee te nemen. Dit verbetert de berekening van de koopkracht en maakt de berekening van de huurtoeslag nauwkeuriger. Het gebruik van een aangepaste prijsindex waarin de huurontwikkeling niet is meegenomen, betekent wel een behoorlijke breuk met de huidige methodiek en een dergelijke overgang kan daarom alleen in overleg met andere overheidsorganisaties.

De resultaten uit deze verkenning krijgen een vervolg in 2024. Drie van de vijf onderzochte domeinen bieden voldoende mogelijkheden om verder uit te werken. Bij deze uitwerking ligt de focus op het jaar 2024 en niet op het maken van een raming voor latere jaren. Voor dat jaar is het namelijk mogelijk om de uitkomsten van het onderzoek te vergelijken met de reguliere cijfers uit de raming (MEV 2024) om zo te zien wat het effect van het toevoegen van heterogeniteit is. Daarnaast liggen er dankzij aanvullende analyses uit 2022 nog

ramingen voor voedsel- en energie-inflatie in 2024. Bij het bepalen van de prioritering van deze domeinen wordt de op dat moment geldende economische situatie overwogen/beschouwd. Het doel is immers om beter te kunnen inspelen op de actuele omstandigheden.